

K A R A R

2972 sayılı Mahalli idareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve Halkın İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'un 8'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan; "Mahalli idareler seçimleri beş yılda bir yapılır. Her seçim döneminin beşinci yılındaki 1 Ocak günü seçimin başlangıç tarihidir. Aynı yılın Mart ayının son Pazar günü oy verme günüdür." hükmüne istinaden, Mahalli idareler Genel Seçimleri 31 Mart 2024 Pazar günü yapılacaktır.

31 Mart 2024 tarihinde yapılacak olan Mahalli idareler Genel Seçimlerine yönelik, 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'un 31'inci maddesinde yer alan siyasi reklama ilişkin usul ve esasların belirlenmesi gerekmi olmakla, konu incelendi.

GEREĞİNİ GÖRÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Millî iradenin sağlıklı ve serbest biçimde oluşabilmesi amacıyla, 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 79'uncu maddesi, seçimlerin yargı yönetim ve denetimi altında yapılmasını kurala bağlamış, seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzenlenmesinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma, seçim konularıyla ilgili bütün yolsuzlukları, itikâyet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama görevi Yüksek Seçim Kuruluna verilmiştir.

Demokratik seçim için gerekli ortamın oluşturulabilmesi amacıyla seçimlerin başlangıcı olarak belirlenen tarihten oy verme gününe kadar geçen süreyi kapsayan dönemde uygulanacak usul ve esaslar, ilgili kanunlarda düzenlenmiştir.

Kamuoyunu etkileyip, yönlendirebilmeleri nedeniyle radyo ve televizyon yayınları, seçim dönemlerinde daha ayrıntılı ve özenle uygulanması gereken usul ve esaslara tabi tutulmuştur. 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile 6112 sayılı Kanun'da radyo ve televizyon, basın, iletişim araçları ve internet yayınları ile ilgili düzenlemeler yer almaktadır.

6112 sayılı Kanun'un "Siyasî reklam" başlıklı 31'inci maddesinde;

"(1) Medya hizmet sağlayıcılar, Yüksek Seçim Kurulu tarafından ilân edilen seçim döneminde, yayın yasaklarının başlamasına kadar siyasî parti ve aday reklamları yayımlayabilir.

(2) Siyasî reklamlar, bu Kanunda yer alan hükümlere ve Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen usul ve esaslara uygun olmak zorundadır.",

"Televizyon ve radyo yayın hizmetlerinde reklam ve tele-alı veri" başlıklı 10'uncu maddesinde;

"(1) Televizyon ve radyo yayın hizmetlerinde reklamlar ile tele-alı veri, sesli ve/veya görüntülü bir uyarıyla açıkça fark edilebilecek ve program hizmetinin diğer unsurlarından kolaylıkla ayırt edilebilecek biçimde düzenlenir.

(2) Tele-alı veri yayınları hariç her türlü reklam yayınlarının oranı, bir saat başından bir sonraki saat başına kadarki yayın içinde yüzde yirmiyi aşamaz.

(3) İkinci fıkrada belirtilen orana, program desteklemesi ve yayıncının kendi programlarının tanıtımlarına ayrılan süre ile ürün yerleştirme dâhil değildir. Program tanıtımlarının oranı, bir saat başından bir sonraki saat başına kadarki yayın içinde yüzde beş aşamaz.

(4) İkinci fıkrada belirtilen süreden başımsız olarak, sesli ve görüntülü bir uyarı ile açıkça belirtilerek, kesintisiz en az onbeş dakika süreyle tele-alı veri yayını yapılabilir. Bu yayının süresi bir gün içinde toplam bir saati aşamaz.

(5) Ücretsiz yayınlanan ve Üst Kurul tarafından tavsiye edilen kamu hizmeti duyuruları reklam sürelerine dâhil edilmez.

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No: 2023/1560

(6) Reklam ve tele-alı veri yayınları, programların arasına veya programın bütünlüğü, deri ve hak sahiplerinin hakları zedelenmeyecek biçimde bir program içine yerleştirilebilir. Başlıca bölümlerden oluşan programlarda veya devre araları içeren spor programları ve benzer yapıdaki olay ve gösteri programlarında, reklam ve tele-alı veri yayınları bölüm veya devre aralarına yerleştirilir.

(7) Sinema ve televizyon için yapılmış filmler ile haber bültenleri ve çocuk programları, planlanan yayın süreleri otuz dakikadan fazla olması hâlinde, her otuz dakikalık yayın süresi için bir kez olmak üzere reklam ve tele-alı veri le kesilebilir.

(8) Dinî tören yayını içine hiçbir şekilde reklam ve tele-alı veri yayını yerleştirilemez.

(9) Münhasıran reklam, tele-alı veri ve öz tanıtım yayınlarına ayrılmış televizyon ve radyo yayın hizmetlerine bu madde hükümleri uygulanmaz.

(10) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar Üst Kurulca yönetmelikle düzenlenir.”,

“Yayın hizmetlerinin internet ortamından sunumu” başlıklı 29/A maddesinin birinci fıkrasında;

(1) Üst Kuruldan geçici yayın hakkı ve/veya yayın lisansı bulunan medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar, bu hak ve lisansları ile yayınlarını bu Kanun ve 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun hükümlerine uygun olarak internet ortamından da sunabilirler. Radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerini sadece internet ortamından sunmak isteyen medya hizmet sağlayıcılar Üst Kuruldan yayın lisansı, bu yayınları internet ortamından iletmek isteyen platform işletmecileri de Üst Kuruldan yayın iletim yetkisi almak zorundadır.”

hükümleriyle,

298 sayılı Kanun’un “Propaganda yayınlarına ilişkin yasaklar ve propagandada kullanılacak dil” başlıklı 58’inci maddesinin ikinci fıkrasında; “Siyasi partiler ve adaylar tarafından yapılacak her türlü propaganda, Türkçe’nin yanı sıra farklı dil ve lehçelerde de yapılabilir.”,

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu’nun “Dini ve dince kutsal sayılan şeyleri istismar yasakları” başlıklı 87’nci maddesinde; “Siyasi partiler, Devletin sosyal veya ekonomik veya siyasi veya hukuki temel düzenini, kısmen de olsa dini esas ve inançlara uydurmak amacıyla veya siyasi amaçla veya siyasi menfaat temin ve tesis eylemek maksadıyla dini veya dini hissiyatı veya dince mukaddes tanınan şeyleri araç ederek her ne suretle olursa olsun propaganda yapamaz, istismar edemez veya kötüye kullanamazlar.”,

hükümleri yer almaktadır.

6112 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının () bendinde; radyo ve televizyon reklamı: taahhütler, hak ve yükümlülükler dâhil olmak üzere mal veya hizmetlerin teminini temin etmek, bir amaç veya düncüyü yaymak veya başka etkileri oluşturmak amacıyla ticaret, iktisadi, zanaat veya bir meslekle bağlantılı gerçek ve tüzel kişiler tarafından, bir ücret veya benzeri bir karılıkla yapılan her türlü duyuru veya öz tanıtım yayını olarak tanımlanmıştır. Bu tanımdan yola çıkılarak seçimlerde siyasi reklamın amacı, adayların halka açıklanması ve tanıtılması, siyasi partilerin ve adayların program ve projelerini halka anlatmasıdır.

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No: 2023/1560

Siyasi reklamı halka ulaştırma aracı olan medya hizmet sağlayıcılarının, bu görevlerini yerine getirirken demokratik toplum düzeninin özünü tekil eden, seçimin özgür, serbest ve e itko ullarda adil bir biçimde yapılabilmesi için, siyasi partiler arasında fırsat e itli ini sa layacak biçimde hizmet sunmaları gerekir. Reklam yayınlarından yararlandırılmada tarafsızlık, gerçeklik ve do ruluk ilkelerine ve ücret e itli ine uyulması zorunludur.

Di er yandan; siyasi reklam yayını yapan medya hizmet sa layıcılarının, siyasi reklam yayınlarını yaparlarken 6112 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinde ve Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeli i'nin 5 ve 7'nci maddelerinde öngörülen yayın hizmeti ilkelerine ve yukarıda açıklanan ölçü ve prensiplere göre hareket etmeleri esastır.

S O N U Ç :

Açıklanan nedenlerle;

1- Medya hizmet sa layıcılarının, seçimin ba langıç tarihi olan 1 Ocak 2024 Pazartesi gününden oy verme gününden önceki yirmi dört saate kadar (29 Mart 2024 Cuma günü, saat 23.59) olan sürede siyasi reklam yayınlayabileceklerine (298/55/A-2),

2- Siyasi parti ve adayların siyasi reklamlarında, Türkçe'nin yanı sıra farklı dil ve lehçelerin de kullanılabilce ine,

3- Medya hizmet sa layıcılarının, bu görevi yerine getirirken demokratik toplum düzeni gereklerine uygun bir seçim yapılabilmesi için, siyasi parti ve adaylara siyasi reklam tahsisi yaparken tarafsızlık, gerçeklik ve do ruluk ilkelerine uygun hizmet sunmaları gerekti ine,

4- Siyasi reklam yayınlarının 6112 sayılı Kanun'un 8'inci maddesi ile Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeli i'nin 5 ve 7'nci maddelerinde yer alan yayın hizmeti ilkelerine uygun olmasına,

5- Aynı reklam ku a nda, seçime katılan siyasi parti ve adayın siyasi reklam yayınlanmasını istemesi halinde; o reklam ku a nda yayınlanacak siyasi reklamların istekliler arasında kur'a çekilerek tespit edilmesi, yayını dı nda kalanlara ise istek halinde bir sonraki reklam ku a nda yayınlanması için öncelik verilmesine,

6- Medya hizmet sa layıcılarının, yayınlacakları siyasi reklamların 6112 sayılı Kanun'un 10'uncu maddesi hükmünde yer alan esaslara tabi oldu una ve reklamlardan ayrı olarak siyasi reklam ku a ı düzenleyemeyeceklerine,

7- Bir medya hizmet sa layıcısında yayınlanacak siyasi reklamların ücretinin siyasi partilere ve adaylara göre de i kenlik gösteremeyece ine,

8- Seçimin ba langıç tarihi olan 1 Ocak 2024 tarihinden yayın yasaklarının ba layaca ı oy verme gününden önceki son yirmi dört saate kadar (29 Mart 2024 Cuma günü saat 23.59) olan sürede, medya hizmet sa layıcıları tarafından yayınlanacak siyasi reklamların Yüksek Seçim Kurulunun kararları do rultusunda Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından izlenmesi, denetlenmesi ve de erlendirilmesi gerekti ine,

9- Karar örne inin;

a) Resmî Gazete'de yayımlanmasına,

b) Adalet Bakanlı ına,

c) Seçime katılabilecekleri tespit ve ilan edilecek siyasi partilerin genel ba kanlıklarına,

ç) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Ba kanlı ına,

d) Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlü üne,

e) Bilgi Teknolojileri ve leti im Kurumu Ba kanlı ına,

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No: 2023/1560

f) Seçim Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile il ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarına gönderilmesine,

g) Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğünce Kurulumuzun www.ysk.gov.tr adresinde ve Kurumsal Portalda yayınlanmasına,
19/12/2023 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

Başkan
Ahmet YENER

Başkanvekili
Ekrem ÖZÜBEK

Üye
Ali ÜRKER

Üye
Orhan USTA

Üye
Battal ÖZÜT

Üye
Talip BAKIR

Üye
Dr. Serdar MUTTA

Üye
Mahmut AKGÜN

Üye
Feyzi EROĞLU

Üye
Smail KALENDER

Üye
Ali ÇOPUR